

Tampereen ammatillinen
opettajakorkeakoulu

Opettajankoulutuksen kehittämishanke

Floristisen alan verkko-opetus

Niina Minkkinen

2008

Minkkinen, Niina

Floristisen alan verkko-opetus

23 sivua + 4 liitesivua

Opettajankoulutuksen kehittämishanke

Tampereen ammatillinen opettajakorkeakoulu

Ryhmän opettaja

Henna Heinilä

Marraskuu 2008

Asiasanat

verkko-opetus, floristinen- ala, valmistava koulutus, kädentaidot

TIIVISTELMÄ

Kehittyvään koulutusjärjestelmään ovat oppimisympäristöiksi tulleet myös erilaiset oppimisalustat verkossa. Kehittämishankkeen tarkoituksena oli kehittää tekijän verkko-pedagogisia taitoja sekä selvittää kuinka verkko-opetusta hyödynnetään koko floristisella alalla, osana valmistavaa koulutusta sekä tutkintotilaisuuksia. Selvitys tehtiin kyselynä floristin ammattitutkintoon valmistavaa koulutusta antavissa oppilaitoksissa joita keväällä 2008 oli 8. Sähköpostilla toteutettuun kyselyyn vastasi neljä oppilaitosta joista jatkohaastatteluun valikoitui kaksi, joissa verkko-opetusta käytettiin aktiivisesti lähiopetuksen rinnalla. Ensimmäisessä kyselyssä kartoitettiin oppimisalustan käyttöön annettua koulutusta niin opettajilla kuin oppilailla sekä oppimisalustan eri toimintojen käyttöä. Opiskelijoilla käytettävää orientaatiota sekä opettajien verkko-opetus kokemuksia ja kokeiluja selvitettiin myös. Jatkohaastattelu oli vapaamuotoista sähköpostilla tapahtuvaa keskustelua jossa syvennyttiin toimiviin käytänteisiin hieman enemmän.

Floristisella alalla oppimisalustaa käytetään lähes joka oppilaitoksessa tiedottamiseen sekä materiaalipankkina. Aktiivisesti verkko-opetusta käyttäviä oppilaitoksia on 3, lopuissa sitä suunnitellaan, yhdestä oppilaitoksesta ei ole tietoja. Materiaalia ja tehtäviä verkkoon on luotu asiakaspalvelussa ja markkinoinnissa, vihersisustamisessa, tilakoristelussa sekä yrittäjyydessä. Näissä materiaalit ja tehtävät on tarkoitettu lähijaksoille orientoiviksi, täydentämään lähiopetusta tai itseopiskeluun tietojen syventämiseksi varsinaisten lähiopetusjaksojen jälkeen. Suunnitteilla oli kokonaisten teoriakurssien verkkoon viemistä esimerkiksi vihersisustuksessa, asiakaspalvelussa ja markkinoinnissa sekä yrittäjyydessä.

Kyselyn vastauksista sekä tekijän omista kokeiluista verkko-opetuksessa syntyi luku 6 jossa esitellään erilaisia tehtäviä malleja.

Raportin lopussa tarkastellaan verkko-opetuksen uhkia ja mahdollisuuksia sekä pohditaan millaisia valmiuksia opettajat ja opiskelijat tarvitsevat verkko-opetuksessa. Kuinka esimerkiksi kädentaitojen opettaminen, tässä tapauksessa konkreettisen kukkasidontayö, voidaan toteuttaa verkossa ja kannattaako se? Asettaako oppimisalustalla tapahtuva kukkasidonnan opetus opiskelijat eriarvoiseen asemaan?

SISÄLLYSLUETTELO

TIIVISTELMÄ.....	2
SISÄLLYSLUETTELO.....	3
1 JOHDANTO: HANKKEEN TAUSTAA.....	4
2 FLORISTINEN ALA	4
2.1 FLORISTI.....	5
2.2 FLORISTIMESTARI.....	6
3 VERKKO-OPETUS JA KÄSITTEET	6
3.1 VERKKO – PEDAGOGIIKKA.....	6
3.2 VERKKO -OPETUKSEN SUUNNITTELU	7
3.3 VERKKO-OPPIMINEN.....	7
3.4 VERKKO – OPETUKSEN MALLEJA MEILTÄ JA MUUALTA	8
4 KYSELY JA SEN TOTEUTTAMINEN	10
5 YHTEENVETO VASTAUKSISTA.....	10
6 TEHTÄVÄ MALLEJA.....	12
6.1 FOORUMIT ELI KESKUSTELUALUEET.....	13
6.2 CHAT – KESKUSTELUHUONEET	14
6.3 TENTIT	14
6.3.1 Monivalintatehtävät	14
6.3.2 Lyhytvastaukset	15
6.4 OPPIMISPÄIVÄKIRJA	16
6.5 LINKKIKIRJASTOT.....	17
6.6 STEP BY STEP.....	17
7 VERKON KÄYTTÖ TUTKINTOTILAISUUKSISSA	18
8 VERKKO- OPETUS UHKA VAI MAHDOLLISUUS	18
9. POHDINTAA.....	19
LÄHTEET.....	22
LIITE 1 Kopio sähköpostista jolla ensimmäinen kysely tehtiin	
LIITE 2 Esimerkki step by step opetusmateriaalista	

1 JOHDANTO: HANKKEEN TAUSTAA

Kiinnostuin verkko-opetuksesta syksyllä 2007, kun minulle tarjoutui tilaisuus ohjata verkossa, floristin ammattitutkinnon oppisopimusopiskelijoita osana valmistavaa koulutusta TTS- koulutuksessa Rajamäellä. Monien harmillisten yhteensattumien kautta jäin ilman Moodle koulutusta joten opettelin käyttämään oppimisalustaa ohjekirja apunani. Omakohtaisia kokemuksia oppimisalustan käytöstä oli kertynyt vain opiskelijana, joka sekin hieman auttoi asiaan paneutumista. Tästä heräsi haluni kehittää paitsi omia tietoteknisiä sekä verkkopedagogisia taitojani niin samalla kartoittaa sitä, kuinka omalla alallani hyödynnetään verkko-opetusta valmistavassa koulutuksessa sekä tutkintotilaisuuksissa. Floristisen alan tutkintotoimikunnan jäsenenä ja alan kouluttajana tunnen myös olevani omalta osaltani vastuussa verkkopedagogiikan kehittämisestä ja siksi tämän hankkeen materiaali on kyselyyn vastanneiden koulujen käytettävissä. Kyselyn toteutin keväällä 2008 sähköpostitse ja sen kysymyksistä sekä vastauksista kerron luvuissa 4 ja 5. Kiinnostuin myös verkko – opetuksen teoriaperustasta sekä yleisesti sen käytänteistä ja luin useita aihetta käsitteleviä kirjoja ja artikkeleita mielessäni se, kuinka niitä voidaan soveltaa omalle alalleni. Verkko opetus ja käsitteet luku pyrkii pistämään tämän osan hanketta tiiviiseen muotoon sekä esittelemään sen miten muilla kädentaitoja vaativilla aloilla verkko-opetusta toteutetaan.

Toivoin kehittämishankkeestani olevan hyötyä niille oppilaitoksille, jotka vasta aloittelevat verkko-opetustaan. Oppimisalustat tarjoavat hyviä toimintoja, mutta niiden käyttö ja soveltaminen opetettaviin aiheisiin tuotti minulle itselleni alussa päänvaivaa. Kyselyn tuloksista sekä omista kokeiluistani syntyi luku tehtävä malleista, jossa käyn erilaisia toimintoja ja toteutustapoja läpi. Ehkäpä myös ne oppilaitokset, jotka jo ahkerasti käyttävä verkko-opetuksen tarjoamia mahdollisuuksia, voivat löytävää vielä uusia tapoja. Keskityn kehittämishankkeessani erityisesti floristin ammattitutkinnon valmistavaan koulutukseen sekä tutkintotilaisuuksiin koska niitä järjestetään eniten. Kyselyssäni kuitenkin sivusin koko floristisen alan koulutusta.

2 FLORISTINEN ALA

Floristisella alalla tarkoitetaan kukkakauppa-alaa, jossa ammattinimikkeet ovat floristi ja floristimestari. Ensimmäinen on ammattitutkinto ja jälkimmäinen erikoisam-

mattitutkinto, perustutkintoa alalla ei ole. Näyttötutkinnot ovat ammattitaidon hankkimistavasta riippumattomia, silti valtaosa tutkinnonsuorittajista osallistuu valmistavaan koulutukseen. (Opetushallitus, määräys 27/011/2003, 2003, 7.)

Floristinen ala on pieni, verrattuna vaikka kaupan – alaan yleensä, floristin ammattitutkintoon valmistavaa koulutusta antaa tällä hetkellä yhdeksän eri oppilaitosta (tilanne keväällä 2008, 8 oppilaitosta). Näyttötutkintojen järjestämissopimus on näistä kuudella oppilaitoksella. Ammattitutkinnon suorittaneita floristeja on Opetushallituksen mukaan Suomessa (1997- 2007) reilut 600 henkilöä. Floristimestarin erikoisammattitutkintoon valmistavaa koulutusta antaa neljä oppilaitosta ja kolmella näistä on näyttötutkinnon järjestämissopimus. 1997- 2007 välisenä aikana erikoisammattitutkinnon on suorittanut 60 floristimestaria.

2.1 Floristi

Kukkakaupan on erottauduttava erityisosaamisellaan, laadukkailla tuotteilla ja palveluilla muista kaupanalan yrityksistä, jotka myyvät kukkia. Floristilta vaaditaan hyvää kasvituntemuksesta lähtevää käsityötaitoa, jossa vaikuttavat muotoilun ja sommittelun periaatteet. Hyvä floristi ei ole taiteilija vaan käsityöläinen, asiakaspalvelun ammattilainen, joka osaa myydä tuotteensa kannattavasti. Vastuullisuus ja kukkakauppojen laatu järjestelmän tunteminen sekä sisäinen yrittäjyys ovat osa tätä työtä siinä missä liikkeen arkirutiinit, materiaaliostoinen, kauppakunnostuksinen ja siivoamisinen. Floristi osaa sopeutua muuttuviin tilanteisiin. Työpäivän aikana hän voi kohdata niin surevat omaiset kuin esikoisen saaneen isänkin. Myös alan voimakas sesonkiluonteisuus kysyy muuntautumiskykyä. Opetushallituksen 2003 päättämät Floristin ammattitutkinnon perusteet (Opetushallitus, määräys 27/011/2003, 2003, 8.) koostuvat pakollisista osista jotka ovat:

- 1) Asiakaspalvelu ja markkinointi
- 2) Kukkasideonta ja tilakoristelu

Valinnaisista osista:

- 1) Vihersisustus
tai
- 2) Yrittäjyys

2.2 Floristimestari

Alansa asiantuntijana ja kehittäjänä Floristimestari voi toimia itsenäisenä yrittäjänä, työntekijänä tai opettajana. Tämän haastavan erikoisammattitutkinnon hyväksytysti suorittanut osaa tuoda oman alansa erikoisosaamista esille myös yhteistyössä ja verkottumalla yli ammattirajojen. Floristimestari hallitsee ja tuntee materiaalit, sommittelun ja muotoilun teorit sekä niiden soveltamisen ja käytön. Käsityötaito on korkeatasoista ja uutta luovaa. Opetushallituksen 2006 päättämät Floristimestarin erikoisammattitutkinnon perusteet (Opetushallitus, määräys 33/011/2006, 2006.8) koostuvat pakollisista osista:

- 1) Sidonta
- 2) Tilasommittelu
- 3) Esimiehenä toimiminen

Vallinaiset osat ovat:

- 1) Yritystoiminta ja markkinointi
tai
- 2) Yrittäjyys

3 VERKKO-OPETUS JA KÄSITTEET

Verkko- opetus on opetusta jossa hyödynnetään tietotekniikkaa sekä erilaisia World Wide Webissä toimivia ympäristöjä, jotka mahdollistavat opiskelijoiden tiedonrakentelun, kommentoinnin ja keskustelun. (Koli & Silander 2002, 27.) Verkko on siis tekninen, toiminnallinen, sosiaalinen, viestinnällinen ja pedagoginen ympäristö, (Ihanainen & kump. 2004, 79.) jossa ei kuitenkaan pyritä siihen että kontaktiopetuksen tunnit luokkahuoneesta siirretään sellaisinaan oppimisalustalle (Koli & Silander 2002, 29.) Verkko – opetukseen kuuluu siis tietty toiminnallisuus verkossa, se että materiaalia haetaan verkosta opetuksessa osana tehtäviä, ei vielä ole sitä.

3.1 Verkko – pedagogiikka

Verkkopedagogiikan käsittelyyn on monia erilaisia määritelmiä ja näkökulmia. Voisi kai oikeammin puhua siitä, ettei ole varsinaisesti olemassa vain ja ainoastaan verkkoon sopivaa pedagogiikkaa, vaan pedagogiikkaa, jota sitten sovelletaan erilaisissa oppimisympäristöissä. Kaikki lähtee siis opettajasta ja hänen ihmis- ja oppimiskäsityksestään. (Nurmela & Suominen 2005, 17.) Pedagogiseen lähestymistapaan vaikuttaa myös opettajan oma käsitys siitä, miten uusia teknisiä ratkaisuja voi-

daan hyödyntää parhaiten oppimisen kannalta. Lähtökohtana voisi olla niin verkossa kuin kontaktiopetuksessakin konstruktivistinen oppimiskäsitys, jossa oppiminen ei ole pelkästään tiedon passiivista vastaanottamista, vaan oppijan aktiivista toimintaa havaintojen ja aikaisemman tiedon sekä kokemusten pohjalta. (Tynjälä 2002, 37.) Opettaja verkossa on enemmänkin ohjaaja ja rinnalla kulkija, joka auttaa opiskelijaa löytämään itse vastaukset kysymyksiinsä ja saavuttamaan asettamansa tavoitteet. (Mannisenmäki 2003, 41.) Verkko-opettajan roolissa korostuu opettajan omat asenteet tekniikkaan ja sen käyttämiseen sekä vuorovaikutus- ja viestintätaidot, sosiaalinen kompetenssi ja refleктоiva asenne omaan työhön ja itsensä kehittämiseen (Ihanainen & kump. 2004, 95.)

3.2 Verkko -opetuksen suunnittelu

Verkko-opetus voidaan jakaa kolmeen erilaiseen tyyppiin: verkon tukemaan lähiopetukseen, jolloin lähitapaamiset ovat viikoittain, monimuoto -opetukseen verkossa, jossa lähiopetusta on vähemmän ja itseopiskeluun verkossa, joka ei sisällä lähiopetusta lainkaan. (Kalliala 2002, 10.) Verkko-opetuksen tyyppi luonnollisesti vaikuttaa siihen, millaisia tehtäviä ja materiaalikokonaisuuksia oppimisalustalle laitetaan ja kuinka opiskelijoiden ajatellaan opiskelevan niitä. Toimivaa verkko-opetusta ei saada aikaiseksi vain sillä, että PowerPoint -esitykset ja muut materiaalit siirretään suoraan oppimisalustalle ja tehtäviä tehdään siellä tehtävien vuoksi. Tarvitaan suunnittelua ja näkemystä siitä, mitä on järkevää opiskella verkossa, millainen on kohderyhmä ja millaiset sisällöt sopivat verkkoon eri aineissa. (Nurmela & Suominen 2005, 12.) Ei siis ole järkevää rynnätä suin päin muodikkaaseen verkko-opetukseen. Suunnittelulla varmistetaan, että tavoitteet ovat selvät ja selkeät sekä resurssit ovat riittävät. Verkko-opetus ei materiaaleineen synny tyhjästä ja joskus se voi vaatia enemmän aikaa kuin lähiopetuksen tuntien valmistelemisen.

3.3 Verkko-oppiminen

Verkko-oppimiseen käsitteellä viitataan tilanteeseen, jossa opiskelija mm. lukee, kirjoittaa, tekee tehtäviä, keskustelee, verkossa, fyysisesti tietokoneen ääressä ja mentaalisesti niissä sisällöissä, toiminnoissa ja kanssakäymisissä, jotka tietokoneen välityksellä hänelle avautuvat. (Ihanainen & kump. 2004, 89.) Pelkkä materiaalin tulostaminen verkosta ja sen lukeminen ei ole verkko-oppimista.

Lähes poikkeuksetta verkko-oppimista pidetään ajasta ja paikasta riippumattomana itseohjautuvana opiskeluna. Tämä tarkoittaa sitä, että opiskelu voi siirtyä uusiin ajankohtiin ja paikkoihin, joita koulutusorganisaatio ei säätele ja sitä, että näihin liittyvät tulkinnat ja merkitykset muuttuvat. (Matikainen 2001, 49.) Vaikka opiskelu onkin näennäisesti vapaata, ajasta ja paikasta riippumatonta, on se kuitenkin aina jollain tapaa niihin sidottu: opiskelijat jakavat aikaansa työn, perheen, opiskelun ja muun sosiaalisen elämän kesken. Paikkasidonnaisuus voi korostua esimerkiksi silloin, jos opiskelijalla ei ole omaa tietokonetta ja internet-yhteyttä. Hän on riippuvainen kirjaston tai oppilaitoksen tietokoneista, eli paikasta sekä sidottu tiettyihin aukioloaikoihin, joka saattaa myös tehdä opiskelusta vaikeampaa. Itseohjautuvuus näkyy aktiivisuutena sekä omista opinnoista ja oppimisesta vastuun ottamisena. Itseohjautuvuus ei ole itsestäänselvyys edes aikuisopiskelijoilla, vaan alkuun pääsemiseksi ja tarkoituksenmukaisten toimintatapojen löytämiseksi tarvitaan aina ohjausta. (Manninenmäki 2001, 109.)

3.4 Verkko – opetuksen malleja meiltä ja muualta

Verkko-opetus ja -opiskelu ovat tämän päivän vuorovaikutteisia kirjekursseja sähköisessä muodossa. Monissa oppilaitoksissa verkko oppimisympäristönä on jo arkipäivää ja monella tapaa käytetty, kun taas toisissa vasta mietitään verkon käyttöönottoa. Perinteisiin kirjekursseihin verrattuna, toiminnan ohjaaminen, sekä palautteen saaminen ovat nopeutuneet tietoteknisten ratkaisujen myötä.

Hiusalalla on menestyksekkäästi toteutettu verkko-oppimista kädentaitoja vaativassa kampaaja mestarin erikoisammattitutkintoon valmistavassa koulutuksessa ja sen tutkintotilaisuuksissa. (KAMET hanke Raija Kara:

<http://www.oph.fi/binary.asp?path=1;443;9111;36665;36716;38094&field=FileAttachment&version=1>). Verkko-opiskelu on tarjonnut opiskelumahdollisuuden niille alan yrittäjille, jotka yleensä tekevät työtään yksin tai ovat perheellisiä eli niille, joille koulutukseen lähteminen on ollut vaikeaa, ellei mahdotonta.

Tässä hiusalalla käytetyssä mallissa valmistava koulutus on hyvin pitkälle henkilökohtaistettu. Jokainen voi aloittaa ja edetä koulutuksessa omien tarpeidensa mukaan. Opettajan on läsnä ja tavoitettavissa puhelimella ja verkossa päivittäin noin kuusi tuntia. Lähijaksoille, joita on kerran kuussa kaksi päivää sunnuntaisin ja maanantai-

sin, voi osallistua tarpeen mukaan. Näyttöjä voi suorittaa siinä järjestyksessä kuin opiskelija haluaa. (<http://tao.tampere.fi/hiusverkko/verkoppi.htm>)

Monet sivustot verkossa tarjoavat ohjeita käsitöiden opiskeluun sekä niksejä harrastelijoille, hyvänä esimerkkinä Käspaikka – käsityön virtuaaliluokat.

Selkeillä kuvasarjoilla, videoleikkeillä ja teksteillä on tehty mahdolliseksi oppia erilaisia käsitöitä ja niissä tarvittavia tekniikoita. (<http://www.kaspaikka.fi>)

Norjassa, kukkasidontakoulu Blok toteuttaa verkko-opetusta suomalaisen KAMET -mallin mukaan. Vaikeakulkuisuuden sekä yritysten pienuuden vuoksi verkko-opetus on havaittu toimivaksi tavaksi opettaa ja opiskella kukkasidontaa Norjassa. Konkreettisesti kukkasidonnan opiskelussa opiskelija tekee annetun tehtävän mukaisen kukkasidontatyön, jonka hän valokuvaa vaihe vaiheelta tai vaihtoehtoisesti videoi työskentelyn. Materiaali laitetaan oppimisalustalle, itsearviointiin sekä kirjallisten tuotosten kanssa. Ohjaava opettaja antaa palautetta yksityiskohtaisesti kokonaisvaikutelmasta, tekniikasta, ideasta ja väristä sekä tarkistaa hinnoittelun ja kirjalliset työt. Tämä ohjauksen muoto on mahdollistanut myös sellaisten opettajien käytön, jotka eivät enää allergiansa vuoksi voi tehdä työtään kukkien parissa. (Floristimestari Koppi, P. 2008)

Kirsi Vesalaisen ammatillisessa opettajakoulutuksessa ja Hanne Heikkilän verkko-pedagogisen sisältötuotannon opinnoissaan ideoima tuotetuntemuksen verkko-oppikirja Leinikki tekee kasvien oppimisesta syvällisempää. Leinikin tietokanta koostuu kymmenestä eri osa-alueesta, joita ovat kasvin nimi, kuva, kasvien luokittelu, tunnistus, kasvuympäristö, hoito, käyttö, käyttöön liittyvät vinkit, käytön rajoitukset sekä muoto-oppi. Koska aiheesta ei ollut saatavilla ainuttakaan suomenkielistä oppikirjaa, tekijät saivat idean tietokannan tekemiseen. Samalla he kehittivät Varsinais-Suomen maatalousoppilaitoksen opetuksen verkkostrategiaa.

Verkko-oppikirjana Leinikki perustuu opiskelijoiden omaan aktiivisuuteen sekä tiedon rakentamiseen. Opiskelijat kokoavat sisältöä asteittain erilaisista oppimistehtävistä eri oppimisympäristöissä, havainnoimalla, kuvaamalla, tutkimalla sekä vertailemalla. Leinikki on suunnattu niin nuorille kuin aikuisillekin. Eri kukkakauppa – alan opinnoissa on käytössä erilaiset kasvilistat ja floristin ammattitutkintoon val-

mistavan koulutuksen lista on näistä laajin. Leinikin käyttöliittymä saadaan testaukseen myöhemmin. (Vesalainen 2007, 6.)

4 KYSELY JA SEN TOTEUTTAMINEN

Kartoittaakseni verkko-opetuksen käyttöä alalla päädyin tekemään kyselyn, jonka lähetin sähköpostilla jokaiseen (8 kpl) valmistavaa koulutusta antavaan oppilaitokseen. Kyselyn kohderyhmäksi valitsin henkilöitä, jotka ovat lähinnä kukkasidonnan ja tilakoristelun, tuotetuntemuksen sekä vihersisustuksen opettajia. Toteutin kyselyn ollessani luonnonvara-alan opettajien opiskelijavaihdossa Tsekin- tasavallassa maaliskuussa 2008. (LIITE 1)

Olin kiinnostunut siitä, mitä oppimisalustaa oppilaitokset käyttävät, ja millaisia eroavuuksia on siinä, kuinka paljon opettajat ja opiskelijat saavat koulutusta oppimisalustan käyttöön. Koulutusta pidän erityisen tärkeänä täysipainoisen verkko-opetuksen ja – oppimisen kannalta, sillä ilman riittäviä tietoteknisiä taitoja niin opettajat kuin opiskelijatkin turhautuvat ja pitävät tekniikkaa vaikeasti lähestyttävänä. Pyysin kuvailemaan oppimisalustan ja sen eri toimintojen käyttöä kuten esimerkiksi oppimispäiväkirjan sekä palautteen antamista. Palautteen antamisen koen tärkeäksi opiskelijan kannalta, koska se ohjaa toimintaa eteenpäin. Monesti palaute jää vähemmälle huomiolle jopa ylimalkaiseksi, joten opiskelijasta voi tuntua, ettei häntä ole huomioitu riittävästi eikä hänen edistymisestään ole kiinnostuttu. Minua kiinnosti myös opettajien hyvät ja huonot kokemukset niin tehtävien kuin koko verkko-opetuksen suhteen sekä se, millaista orientaatiota verkko-opiskelun aloittamisessa on käytetty opiskelijoiden motivoimiseksi. Kartoitin myös sen mitä opettajat halusivat kokeilla verkossa, ajatukseni oli kokeilla esiin tulleita asioita heidän puolestaan ja kertoa kokemuksia niistä. Vastausten perusteella valitsin kaksi opettajaa eri oppilaitoksista jatkohaastatteluun, joka käytiin vapaamuotoisesti sähköpostitse. Jatko-haastatteluissa kyselin tarkemmin opetusmateriaaleista, oppimisalustan eri toimintojen käytöstä sekä arvioinnista ja palautteen antamisesta.

5 YHTEENVETO VASTAUKSISTA

Noin paristakymmenestä kyselyn saaneesta opettajasta viisi vastasi virallisesti kyselyyni. Nämä viisi opettajaa edustivat neljää eri koulua (50 % alan oppilaitoksista, kevät 2008): Ahlmanin ammattiopistoa Tampereelta, Forssan aikuiskoulutuskeskus-

ta Forssasta, Keski-Uudenmaan ammattiopistoa Mäntsälästä ja Oulun seudun ammattiopistoa Kempeleestä. Itse edustin TTS-koulutusta joten en luonnollisestikaan osallistunut kyselyyn, muut kaksi alamme oppilaitosta eivät vastanneet siihen, mutta epävirallisissa keskusteluissa tuli ilmi, että oppimisalustaa käytetään vähän ja lähinnä materiaalipankkina tai sitä suunnitellaan otettavaksi vasta käyttöön. Yhdestä oppilaitoksesta ei ole mitään tietoa. Vastaajien joukosta kahdessa oppilaitoksessa verkko-opetusta on käytetty jo vuosia ja kahdessa oppilaitoksessa sitä vasta aloitellaan. Kolmessa vastanneessa oppilaitoksessa on näyttöjen järjestämissopimus niin floristin ammattitutkinnosta kuin floristimestarin erikoisammattitutkinnostakin, yksi oppilaitoksista antaa vain valmistavaa koulutusta floristin ammattitutkintoon.

Vastanneista kaikki oppilaitokset käyttivät oppimisalustanaan Moodlea. Opettajat olivat saaneet koulutusta sen käyttöön kahdesta päivästä yhteen opintoviikkoon. Opiskelijoiden kohdalla eroavuutta koulutuksen määrässä oli myös paljon, muutamasta tunnista pariin päivään. Opettajat tuntuivat olevan yksimielisiä siitä, että hyvin toteutettuun ja hoidettuun verkko-opetukseen menee paljon aikaa. Joillakin opettajilla tämä aika oli erikseen resursoitu ja jotkut tekivät sen muun työn ohessa, siinä missä valmistelivat muutkin tunnit. Jotkut pitivät verkko-opetuksen järjestämistä myös työläämpänä kuin lähiopetustuntien valmistelemista.

Oppimisalustaa käytetään kaikissa vastanneissa oppilaitoksissa tiedottamiseen, sieltä löytyvät esimerkiksi lukujärjestykset. Se toimii useimmissa oppilaitoksissa myös materiaalipankkina, josta löytyvät esimerkiksi ammattitutkinnon tuotetuntemuksen kasvilistat. Varsinaista materiaalia verkkoon on luotu väri- ja muoto-opissa, sommittelun perusteissa, kasvituntemuksessa, vihersisustuksessa, tilakoristelussa, markkinoinnissa ja yrittäjyydessä. Näissä materiaalit ja tehtävät on tarkoitettu lähijaksoille orientoiviksi, täydentämään lähiopetusta tai itseopiskeluun tietojen syventämiseksi varsinaisten lähiopetusjaksojen jälkeen. Suunnitteilla oli kokonaisten teoriakurssien verkkoon viemistä esimerkiksi vihersisustuksessa, asiakaspalvelussa ja markkinoinnissa sekä yrittäjyydessä.

Oppilaitoksista yksi käytti oppimispäiväkirjaa puutarhurin perusopetuksessa, mutta ei vielä floristin ammattitutkintoon valmistavassa koulutuksessa. Suurimpana ongelmana pidettiin suuria tiedostokokoja. Floristien oppimispäiväkirjaan kertyy pal-

jon kuvia tehdyistä töistä, joka kasvattaa tiedostokokoja. Mikäli sopivan helppokäyttöinen menetelmä löytyy, ammattitutkintoon valmistavan koulutuksen oppimispäiväkirjakin voidaan viedä verkkoon. Verkossa tehdyistä töistä annettiin pääsääntöisesti palautetta verkossa. Tehtävistä riippuen palaute annettiin hyväksytty – täydennettävä asteikolla, kuten ammattitutkinnoissakin sekä kirjallisena yksilö- ja ryhmäpalautteena

Verkko-opetusta pidettiin yleisesti hyvänä ja se koettiin monipuoliseksi lähiopetuksen tueksi, joka vapauttaa aikaa lähiopiskelussa esimerkiksi kädentaitojen kuten kukkasidonnan opiskeluun. Kaikilla vastanneilla opettajilla tuntui olleen hyvin positiiviset kokemukset verkko-opetuksesta yleensä. Parannusehdotukset koskivat teknisten ongelmien kohtaamista. Tärkeänä pidettiin teknisten ongelmien ratkomista jo ennalta sekä riittävän atk-tuen järjestämistä niin opettajille kuin opiskelijoillekin. Ajasta ja paikasta riippumattomuus ja joustavuus opiskeltaessa koettiin pelkästään positiiviseksi mahdollisuudeksi. Opiskelijoiden tekniikkakammoisuus, atk-laitteiden puuttuminen kotoa ja mielenkiinnottomat tehtävät, kuten essee- tyyppiset tehtävät sekä valmiit koepohjat, koettiin esteeksi käytölle. Varsinaista erillistä orientaatiota verkko-oppimiseen ei käytetty yhdessäkään oppilaitoksessa. Motivointia ei koettu tarpeelliseksi, sillä mielekkäät ja käytännönläheiset tehtävät motivoivat parhaiten itsessään.

Moni vastanneista opettajista kertoi resursoidun ajan olevan riittämätön opetusmateriaali kokeiluihin. Videoleikkeet ja step by step -kuvasarjat erilaisista kukkasidontöistä ja tekniikoista olivat kuitenkin niitä asioita, joita olisi haluttu kokeilla ajan salliessa. Kasvituntemukseen liittyen haluttiin kokeilla opetusmateriaalin siirtämistä verkkoon sekä harjoitustenttejä luokassa pidettäviä valmistavan koulutuksen varsinaisia tunnistustenttejä varten. Haluttiin myös kokeilla tunnistustenttien siirtämistä kokonaan oppimisalustalle.

6 TEHTÄVÄ MALLEJA

Itse olen opetellut käyttämään opetusalusta Moodlea lähinnä opettajan opasta lukemalla sekä kokeilemalla erilaisia toimintoja. Näistä kokeiluista, sekä kyselyssä esiin tulleista malleista, sekä aiheista joita opettajat haluaisivat kokeilla verkossa, olen

koonnut tämän kehittämishankkeen luvun joka esittelee oppimisalustan erilaisten toimintojen käyttöä.

6.1 Foorumit eli keskustelualueet

Foorumit tarjoavat monipuoliset käyttömahdollisuudet. Kokemukseni mukaan keskusteluja täytyy kuitenkin alustaa ja ohjata, sillä harva keskustelu syntyy tyhjästä ja jatkuu asiallisena itsestään. Keskustelun alustuksena voidaan käyttää esimerkiksi kuvausta asiakaspalvelutilanteesta jossa opiskelijat saavat ratkaistavakseen erilaisten kukkasidontatöiden materiaalivalinnat, asiakkaan toiveiden ja tarpeiden perusteella. Kuluttajasuojalakia voidaan käydä myös tällaisten simuloitujen asiakaspalvelutilanteiden kautta läpi, jolloin tehtävään yhdistyy luonnollisesti myös tiedonhankinta. Opiskelijat saavat toistensa vastaukset näkyviin vasta omien vastauksiensa jälkeen, jolloin kaikkien on pakko käyttää omia ajatuksia ja sanoja vastauksissa. Opettaja voi olla keskustelun ohjaaja, jonka tehtävä on esim. esittää tarkentavia lisäkysymyksiä aiheesta. Pelkkä mahdollisuus keskusteluun ei saa opiskelijoita mukaan, joten joskus voi olla paikallaan myös asettaa velvoitteita. Silloin keskustelun ennalta sovittuihin sääntöihin kuuluu, että kommentoidaan ja aloitetaan joku tietty määrä keskusteluja sovitusta aiheesta.

Keskustelu voi perustua myös valokuvaan, jota sitten analysoidaan yhdessä. Morsiustöiden suunnittelussa voidaan käyttää esimerkiksi kuvia erityyillisistä morsiuspuvuista. Jokainen kuva muodostaa oman fooruminsa. Opiskelijat kertovat foorumilla, millaisen työn he kyseiseen pukuun suunnittelisivat, sekä perustelevat materiaali- ja tekniikkavalintansa. Parhaimmillaan foorumityöskentely tuo uusia näkökulmia jo tuttuunkin asiaan, kun eri näkökulmat perusteluineen on kaikkien nähtävillä. Keskustelualue voi toimia myös kuvagalleriana, johon opiskelijat voivat palauttaa kuvia ja itsearviointeja etäjäksellä tekemistään kukkasidontatöistä. Kuvagalleria kaipaa myös selkeitä pelisääntöjä, sillä kokemus on osoittanut että ilman erillistä tehtävänantoa, kuvia itsearviointeineen palautuu todella vähän. Kuvagallerian keskusteluihin voivat osallistua kaikki. Provosointi voi toimia jossain aiheessa keskustelun herättäjänä. Provosointi on kuitenkin toteutettava siten, ettei se loukkaa ketään, eikä sitä koeta uhkaavaksi. Keskustelussa ei ole mitään syytä olla käyttämättä hymiöitä, sillä usein ne voivat helpottaa viestin sävyn välittymistä tai ainakin pienentää totaalisin väärin ymmärtämisen riskiä kun eleet, ilmeet ja äänenpainot eivät ole tulkinnan

apuvälineinä. Yhteistä kaikille keskustelualueille on se, että jos kysymyksessä ei ole yleinen keskustelualue, niin määritellään selkeät tavoitteet ja pelisäännöt. Tavoitteet on syytä johtaa suoraan näyttötutkinnon perusteista ja avata ne näin käytännönläheisimmiksi. Palautetta tehtävän ratkaisusta tulee antaa suoraan keskustelussa, ei niinkään siitä erillisenä toimenpiteenä.

6.2 Chat – keskusteluhuoneet

Chattejä eli keskusteluhuoneita vastanneet oppilaitokset käyttävät esimerkiksi pitkällä etäjaksoilla sekä työssä oppimisen ohjauksessa, jolloin kokoonnutaan kerran viikossa sovittuna aikana keskustelemaan esiin nousseista kysymyksistä opettajan johdolla. Keskusteluhuone on vuorovaikutusta parhaimmillaan ja silloin se antaa tunteen yhteenkuuluvuudesta ja siitä, ettei ole yksin mieltä askarruttavien kysymystensä kanssa.

6.3 Tentit

Moodle tarjoaa monia erilaisia vaihtoehtoja tenttimiseen. On vain löydettävä oikea vaihtoehto omalle aiheelle. Kasvitunnistustenteissa on perinteisesti kuva tai näyte, esimerkiksi kasvin lehti, jonka perusteella opiskelijan tulee tunnistaa kasvi sekä osata kasvin tieteellinen ja suomenkielinen nimi. Kasvitunnistuksessa pisteytys koostuu yleisesti puutarha-alalla käytetyn tavan mukaan seuraavasti: suvusta kaksi pistettä, lajista tai lajikkeesta yksi piste, suomenkielisestä nimestä kaksi pistettä. Kirjoitusvirheestä vähennetään 0,25 pistettä.

Kuvien käytössä täytyy ottaa huomioon tekijänoikeudet. Tentissä käytettyä kuvamateriaalia ei siis vain voi ottaa internetistä. Onneksi alallamme on erilaisia alkutuottajia sekä kattojärjestöjä, joiden kuvamateriaalia voi vapaasti käyttää tähänkin tarkoitukseen. Tyypillistä alan oppilaitoksille ja opettajille on myös se, että omat kasvikuva-koelmat voivat olla erittäin kattavia

6.3.1 Monivalintatehtävät

Miettiessäni monivalintatehtäviä totesin niiden menevän liian helpoiksi, kun kuvan alla on kolmen tai useamman eri kasvin nimet. Ratkaisin ongelman muuntelemalla kasvien nimiä tyypillisimmillä kirjoitusvirheillä. Kolmesta tai useammasta samalta näyttävästä vaihtoehdosta vain yksi on oikein. Näin opiskelijan on tiedettävä oikea

kirjoitusmuoto, mikä ei välttämättä olekaan enää niin helppoa. Tentin tarkastus voidaan tehdä automaattisesti, sillä oikea vastausvaihtoehto on helppo ohjelmoida tarkistettavaksi.

6.3.2 Lyhytvastaukset

Opiskelija kirjoittaa lyhytvastauksissa nimet vastauskenttään kasvia esittävän kuvan alle. Tehtävä tarkastetaan manuaalisesti, sillä on mahdotonta ohjelmoida automaattiseen tarkastukseen kaikkia erilaisia kirjoitusvirheellisiä vastauksia, joista opiskelijalle tulee kuitenkin pisteitä. Tenttitoimintoja voidaan ajastaa eri tavoin. Tentti voi olla auki jonain tiettyinä päivinä tai viikkona. Tentin vastausyrityksiä voidaan rajoittaa yhteen, jolloin tentti on vietävä loppuun kertaistumalla. Vastausyrityksiä voi myös sallia useampia, jolloin tenttiä voi myöhemmin jatkaa halutessaan. Tenttiin käytettävä aika voidaan määritellä myös siten, että tentti sulkeutuu automaattisesti 30 minuutin kuluttua aloituksesta. Kysymyksiä voidaan myös sekoittaa siten, että jokaisella vastaajalla kasvit ovat eri järjestyksessä.

Keskustelua on herättänyt myös se kuinka paljon näissä tenteissä luntataan, koska opettajat ovat tottuneet järjestämään kasvitenttejä vain kouluilla ja valvotuissa olosuhteissa. Kun lähdin rakentamaan kasvitunnistustenttejä omille opiskelijoilleni, en miettinyt lunttaamisen estämistä kertaakaan. Pidin itsestään selvänä sitä, että aikuiset opiskelijat tietävät pelisäännöt. Tenttejä kun ei tehdä opettajaa vaan itseä ja omaa osaamista varten. Valmistavan koulutuksen kasvitentit ovat vain harjoitusta varsinaisen asiakaspalvelun ja markkinoinnin osa-alueen tutkintotilaisuudessa olevaan tenttiin, joka arvostellaan hylätty tai hyväksytty asteikolla. Tentti on hyväksytty silloin kun esimerkiksi 70 kasvista on 50 % täysin oikein tunnistettu sekä tiedetty teollinen sekä suomenkielinen nimi tai 50 kasvista oikein on 70 %.

Huijaaminen verkkotenteissä ei edesauta tutkintotilaisuudessa suoriutumista. Verkkohtävien ja -tenttien pääpaino on oppimisessa ei niinkään arvosanassa.

Opiskelijat kokivat erittäin tärkeänä sen, että kasvitunnistus tenteistä saa kattavasti palautetta. Palautteeksi ei siis riitä pelkkä numero ja pistemäärät. Opettajan on syytä antaa palautetta kaikista virheistä aina pienimmistä kirjoitusvirheistä suurempiin virheisiin kuten väärin tunnistamiseen asti. Vaikka käyttämistäni selkeistä kuvista on tullut hyvää palautetta, joskus käy niin, että opiskelijat katsovat kuvaa liian nopeasti

ja tunnistus menee väärin. Silloin opiskelija usein ei ymmärrä tekemäänsä virhettä ja kysyy miksi. Näissä tapauksissa opettaja voisi esimerkiksi sähköpostilla lähettää ne kuvat, joissa tunnistus on mennyt väärin, jotta opiskelija voi tutustua tarkemmin kuviin ja oppia tekemistään virheistä. Tietenkin tentin voi avata oikeine vastauksineen heti tenttiajan umpeuduttua mutta jos tentti on auki pitkään ja opiskelijat tekevät sitä eri tahtiin on löydettävä palautteen antamiseen yksilöllisempiä ratkaisuja. Kaikesta saamastani palautteesta päätellen vapaus opiskella kasveja ja tehdä tenttejä omaan tahtiin auttaa heitä myös ottamaan vastuun omasta toiminnastaan ja ajankäytöstään. Opettajan on oltava kuitenkin tavoitettavissa näihin asioihin liittyvissä ongelmissa, kuten esimerkiksi nimistön epäselvyyksissä.

6.4 Oppimispäiväkirja

Oppimispäiväkirja voi olla ohjattu tai käyttäjän oma. Vastanneista oppilaitoksista yksikään ei käytä oppimispäiväkirjaa floristin ammattitutkintoon valmistavassa koulutuksessa. Itse olen sitä kokeillut oppisopimusopiskelijoiden kanssa. Ohjattuna versiona oppimispäiväkirja toimii esimerkiksi siten että, tutkinnon perusteista on johdettu otsikot, joiden avulla opiskelijat voivat pohtia omaa osaamistaan ja sen kehittymistä. Ohjatussa versiossa opettaja voi kommentoida tekstiä. Oppimispäiväkirjassa voidaan myös valita toiminto, joka määrää siitä näkyykö se kaikille vai vain opiskelijalle itselleen ja opettajalle/opettajille. Oppimispäiväkirja verkossa on tuntunut jotenkin jäykältä kaikista oppilaista. En ihan tarkkaan tiedä, onko kyse itse oppimispäiväkirjasta ja sen rakenteesta, vai siitä, että oppimispäiväkirja on ohjattu ja otsoikoitu tutkinnon perusteista. Ehkäpä myös visuaalisuuden puuttuminen aiheuttaa sen, että tehtävää ei pidetä kiinnostavana. Itse en usko, että oppimispäiväkirjasta pitäisi tehdä valmistavan koulutuksen arvioinnin kohde vain siksi että opiskelijat saataisiin tekemään oppimispäiväkirjoja. Tosiasia on kuitenkin se, että kaikki eivät ole kirjoittaja- tai pohtijatyyppisiä, eikä siihen oikein voi mielestäni ketään pakottaa. Blogit voisivat olla yksi avain vapaampaan ja luovempaan kirjoittamiseen omasta kehitymisestä. Moodlessa on myös olemassa portfolio-lisätoiminto, joka mahdollistaa opiskelijalle tiedostojen siirtämisen omalta tietokoneelta sekä linkkien käytön. Tämä voisi olla myös osaltaan ratkaisu mielekkäämpään oman oppimisen tarkasteluun. (Mediamaisteri Group 2006, 83.)

6.5 Linkkikirjastot

Kattavien linkkikirjastojen kokoamista aihealueittain on myös paljon käytetty vastanneissa oppilaitoksissa. Linkkikirjastosta voi opiskelija itse etsiä tarvitsemaansa tietoa joko huviksi tai hyödyksi. Vaikka tiedonhankinta kuuluukin floristin ammattitaitovaatimukseen, on opettajan joskus hyvä toimia linkkien karsijana ja ohjata näin opiskelijaa laadukkaaseen informaation suuntaan. Tästä huolimatta opiskelijalle itselleen jää se konkreettinen tiedon etsintä linkeistä.

Linkkikirjastoa hyväksi käyttäen voi myös esitellä alan toimijat, eri tuotteiden alkutuottajat, tukkuliikkeet, järjestöt, kukkakauppoja meiltä ja maailmalta sekä tietenkin alamme kansainväliset gurut. Näiden linkkien tarkoituksena on luoda laajempaa näkemystä koko alastamme ja sen toimijoista.

6.6 Step by step

Step by step -menetelmä tarkoittaa esitystapaa, jossa vaihe vaiheelta kuvataan sitä, kuinka kukkasidontatyö valmistuu. Vaihe vaiheelta etenevien sarjojen tekeminen vie oman aikansa varsinkin silloin, kun jo itse työn tekemiseen menee paljon aikaa tai kun siinä on myös useita ratkaisevia työvaiheita. esimerkkinä voisi olla vaikka kaarnalla päällystetyn seppelen jonka tekemiseen menee noin 4-5 tuntia. Ei riitä, että näyttää vain sen, kuinka työ aloitetaan, vaan täytyy näyttää koko prosessi, myös valmis lopputulos. Lähiopetuksessa voisi samasta työstä näyttää tekniikan sekä aloituksen ja ohjata opiskelijaa sitä mukaan kun työ etenee. Verkossa vuorovaikutteinen ohjaus, kuten esimerkiksi kysymyksiin vastaaminen, tapahtuu kaikki viiveellä ja siksi verkko-opetuksessa kuvien ja tekstien asema opiskelijan työn ohjaamisessa korostuu.

Olen itse kokeillut lähinnä lehtiin tehdyissä opetusartikkeleissa step by step -havainnollistamista. Jokainen kukkasidontatyön työvaihe kuvataan erikseen ja siihen laaditaan lyhyt selostus. Kaikki vaiheet on suunniteltava ennakkoon ja mietittävä myös, mitä kannattaa missäkin vaiheessa kuvata. On päätettävä, kannattaako kuvata työn edistymistä vai käsiä, jotka sitä tekevät. Kuva ja teksti tallennetaan oppimisalustalle PowerPoint dioina, jolloin sitä on miellyttävä selata vaihe kerrallaan. Toinen mahdollinen tapa on tehdä oppimisalustalle suoraan sivu, johon liitetään kuvat ja kirjoitetaan teksti. Kuvien tulee olla selkeitä ja riittävän suuria sekä havainnollistavia. Tekstin täytyy olla ytimekästä, kohderyhmä huomioiden. (LIITE2)

7 VERKON KÄYTTÖ TUTKINTOTILAISUUKSISSA

Yhä enemmän tutkintotilaisuuksia järjestävät oppilaitokset käyttävät oppimisalustoja ennakkotehtävien annossa. Tutkintotilaisuushan alkaa, kun tehtävä ja materiaali ovat tutkinnonsuorittajan saatavilla. Tehtävään kuuluvat materiaalit ovat tiettyinä aikana auki, ja niistä voi myös esittää kysymyksiä tuona aikana. Aikaa materiaalin hakemiseen oppimisalustalta ja tallentamiseen omalle koneella annetaan yleensä pari-kolme vuorokautta. Kuitenkin esimerkiksi tilakoristelussa tarvittavat valokuvat ja pohjapiirrokset ovat tutkinnonsuorittajan saatavilla kaiken aikaa. Näin suljetaan pois se, ettei tutkinnonsuorittaja saa materiaalia internetyhteyden häiriön takia.

Tutkinnonsuorittaja voi myös työstää sähköisesti annettua materiaalia omiin tutkintosuoritteisiin. Hän voi käyttää annettuja pohjapiirroksia tai kuvia esimerkiksi tilakoristelusuunnitelmassaan parhaaksi katsomallaan tavalla.

Ennakkotehtäviin liittyy yleensä erilaisia osioita, joita palautetaan eri aikaan ja eri tavoin. Tehtävä voidaan kokonaisuudessaan palauttaa arvioijille tulostettavana tai kopioitavana versiona, tällöin palautus voidaan tehdä oppimisalustalle tai sähköpostilla. Vaikka tehtävä palautettaisiin paperiversiona postitse, voi siihen liittyä esimerkiksi tarvikkeitten ja kukkamateriaalien tilaamista ennakkoon. Nämä tilaukset tutkinnonsuorittaja voi palauttaa oppimisalustalle tai sähköpostilla näyttövastaavalle.

8 VERKKO- OPETUS UHKA VAI MAHDOLLISUUS

Verkko-opetus on edelleenkin vahvasti kasvussa lähes kaikilla aloilla, eikä vähiten floristisella alalla. Se miten verkko-opetusta tullaan toteuttamaan, on tärkeää. On syytä tarkoin miettiä verkko-opetuksen tarkoituksenmukaisuutta uutuuden huumasakin. Onko aina edes tarpeen pyrkiä siihen, että opiskelu tapahtuu kokonaan verkossa? On kysyttävä ketä verkko-opiskelu palvelee, ja palveleeko se riittävän hyvin? Verkko-opetus ei vie opettajilta töitä, päinvastoin. Se voi jopa lisätä opettajien työmäärää, jolloin ajankäytön resursointi korostuu. Verkko-opetus tuo kokonaan uuden näkökulman opettamiseen perinteisen kontaktiopettamisen sijaan. Se haastaa opettajat kehittämään omia tietoteknisiä taitojaan ja ajattelemaan opetusmateriaalejaan ihan uudella tavalla, ytimekkäämmin. Oikein resursoituna verkko-opetus on mielekästä, mikä taas antaa puhtia myös lähiopetukseen.

Niin opettajien kuin opiskelijoidenkin tietoteknisten taitojen puutteellisuus on suuri uhka verkko-opetukselle. Monelta nuoreltakin voi puuttua tietotekniset perustaidot, aikuisista puhumattakaan. Jos tätä ei lähtötasokartoituksessa oteta huomioon, voi opiskelija turhautua jo heti koulutuksen alussa ja kadottaa motivaation. Tekniikan vierastaminen ja tarvittavien laitteiden puuttuminen ovat myös uhkia. Ensimmäiseen voidaan vaikuttaa koulutuksella, mutta toiseen ei. Koska kaikilla ei ole varaa investoida laitteisiin ja yhteyksiin, joten opiskelu voi hankaloitua huomattavasti. Voidaan kysyä, pitäisikö tämä ottaa huomioon jo heti opiskelijavalintoja tehdessä, kun tiedetään että koulutuksessa käytetään myös verkko-opetusta. Eri asia on sitten se, miten se käytännössä toteutettaisiin. Mihin ne joilta laitteet puuttuvat, mutta jotka muuten olisivat päteviä opiskelemaan, sitten ohjattaisiin?

Mahdollisuuksiin lukeutuvat ehdottomasti riippumattomuus ajasta ja paikasta.

Välimatkat eivät ole enää este opiskelulle, esimerkiksi yksityisyrittäjälle. Opiskelu jossakin tietyssä oppilaitoksessa ei ole enää riippuvainen sen sijainnista. Oikein suunnitellulla verkko-opetuksella voidaan myös vapauttaa kallisarvoista aikaa lähipäiville, esimerkiksi konkreettisesti kukkasidontatöiden tekemiseen.

Sen sijaan, että lähtökohtanamme olisi siirtää mahdollisimman paljon opetusta verkkoon, voisimme ajatella enemmän sulauttavaa opetusta, Blended learning. Nykyään on tapana rikastaa lähiopetusta erilaisilla verkossa toteutettavilla kurssin osilla esim. kurssin tiedotus tai osa vuorovaikutuksesta voidaan siirtää verkkoon. (Silenti 2007) Sulautuva opetus kuvaa opetuksen ympäristöjen integroitumista kuten lähiopetuksen, itseopiskelun sekä verkko-oppimisen ”sulautumista” uudeksi kokonaisuudeksi, ei siis opetusmuotojen kuten luento-ryhmä tai projektiopetuksen moninaisuuteen. (Levonen & kumpp. 2005)

9. POHDINTAA

Floristisella alalla verkkoa käytetään jo aika hyvin lähiopetuksen tukena lähinnä teorialiedon osalta eri aineissa. Voiko sitten kukkasidontaa opiskella kirjekurssina, eli modernisoituna verkossa? Verkko ja erilaiset oppimisalustat mahdollistavat paljon, myös kukkasidonnän opiskelun verkossa. Se mitä opetusta on järkevää siirtää verkkoon, onkin sitten ihan toinen juttu.

Mikäli kukkasidontaa, konkreettisesti vaikka kukkakimpun tekemistä opetettaisiin verkossa, voisi alustus tehtävään olla kuvasarja tai vaikka video leike työn etenemisestä. Tämän avulla opiskelija, jolla olisi riittävä taito ja kokemus kyseisen työn tekemiseen voisi edetä vaivatta. Ilman aikaisempaa kokemusta on vaikeaa, ellei suoraan mahdotonta saada kiinni kukkakimpun sitomisen oikeasta tekniikasta ja sitä kautta sen tekemisestä. Kaikki se mitä kukkakimpun kokoamisen aikana tapahtuu, täytyy hallita omassa kädessä ja jos hellität otteen, kimppu hajoaa.

Kukkasien teen tehtävän kukka-asetelman tekemisessä kokemattomallakin opiskelijalla on onnistumisen mahdollisuus, jos hän vain osaa seurata työn etenemistä vaihe vaiheelta. Kukkasienitekniikan opetteleminen verkossa voi olla palkitsevampaa, kun kukat asetellaan sieneen ne siellä myös pysyvät pitämättä. Tällä esimerkillä haluan korostaa sitä, että täytyy todella tarkkaan miettiä sitä, mitä voi ja kannattaa verkossa millekin kohderyhmälle opettaa.

Kummassakin tapauksessa opettajan tulisi antaa palautetta vain tehdystä työstä. Oikeita työasentoja ja -tapoja hän ei voi katsoa, eikä hän voi puuttua työn tekemiseen käytettyyn aikaan, jos hän näkee vain pelkät kuvat lopputuloksesta. Jos kuvien liitteenä on myös kirjallinen työseloste, voi hän ohjata työtavoissa sekä ajankäytössä. Videon avulla hän voisi myös ohjata työasentoihin liittyvissä asioissa ja opiskelija voisi suullisesti kertoa työnsä etenemisestä. Meneekö tietotekniikan hallinta itse ydinosaamisen, sidontataidon edelle?

Kukkasidontatöissä tarvittavat materiaalit maksavat opiskelijalle itselleen tässä tavassa opiskella. Lähiopetuksessa kukkasidontatöiden materiaalit kustantaa oppilaitos, jossa ne myös useampaan kertaan tulevat käytetyiksi. Kukkasidontatyön hyvä dokumentointi arviointia ja palautetta varten on jo sinällään haastavaa, sillä täytyy osata valokuvata oikeasta kuvakulmasta, riittävän monesta kohtaa, jotta työn oikea hahmomuoto saadaan esille ja näkymään oikein. Tämä ei ole aina ihan yksinkertaista. Kuvaaminen täytyy tehdä hyvässä valaistuksessa ilman suoraa salamavaloa, joka vääristää värit. Sidontatyön yksi tärkeimmistä visuaalisista arviointikohteista on käyttökelvoton jos salamalla on ”poltettu” värit pois. Asettaako opiskelijan varallisuus hankkia materiaaleja ja tekniikkaa liikaa rajoitteita opiskelulle verkossa?

Ehkä järkevämpää floristisella alalla ammattitutkinto tasolla olisi keskittyä siihen, että kädentaitoja opetetaan lähijaksoilla, jolloin myös vuorovaikutus ohjauksessa sekä arviointi ja palautteenanto olisivat kaikille osapuolille myös helpompaa ja myös käytännönläheisempää. Erikoisammattitutkinto tasolla taidot ja kyvyt ovat kehittyneempiä ja uutta luovia joten kädentaitojen opiskelu verkossa voisi olla järkeväkin. Verkko-opetus vapauttaa tärkeiden kädentaitojen oppimisille lisää aikaa, kun teoriaperusteiden oppimista siirretään tapahtuvaksi itsenäisesti oppimisalustalla.

Verkko -opetus ei siis yksinään ole mikään ratkaisu, mutta suunnitelmallisuudella ja sulauttamalla siitä voidaan saada hyvä renki, joka palvelee alamme opetusta ja oppimista parhaiten.

LÄHTEET

Kirjallisuus

Ihanainen, P., Hietala, P., Mäkinen, P., Rannikko, S. ja Keskinen, A. 2004. Verkko-oppimisen käytäntöjä, malleja ja työkaluja. Raportit 2002- 2003 AiHe- projekti Helsinki: Opetushallitus

Kalliala, E. 2002. Verkko- opettamisen käsikirja. Helsinki: Oy Finn Lectura Ab

Koli, H., Silander, P. 2002. Verkko oppiminen, oppimisprosessin suunnittelu ja toteutus. Hämeenlinna: Hämeen Ammattikorkeakoulu.

Mannisenmäki, E. Verkko-ohjaajan tehtävät ja roolit teoksessa Matikainen, J. (toim.) 2003. Oppimisen ohjaus verkossa. Helsinki: Yliopistopaino

Mannisenmäki, E. Oppija verkossa – yksin vai yhdessä teoksessa Matikainen, J., Manninen, J. (toim.) 2001. Aikuiskoulutus verkossa. Verkkopohjaisten oppimisympäristöjen teoriaa ja käytäntöä. Tampere: Tammer -paino.

Matikainen, J. (toim.) 2003. Oppimisen ohjaus verkossa. Helsinki: Yliopistopaino.

Matikainen, J., Manninen, J. (toim.) 2001. Aikuiskoulutus verkossa. Verkkopohjaisten oppimisympäristöjen teoriaa ja käytäntöä. Tampere: Tammer -paino.

Matikainen, J. Tietoverkon käytön sosiaalipsykologiaa teoksessa Matikainen, J., Manninen, J. (toim.) 2001. Aikuiskoulutus verkossa. Verkkopohjaisten oppimisympäristöjen teoriaa ja käytäntöä. Tampere: Tammer -paino

Mediamaisteri Group 2006. Opettajan opas versio 1.6.2.

Nurmela, S. ja Suominen, R. 2005. Verkko-opettajaksi viikossa. Turun yliopiston täydennyskoulutuskeskuksen julkaisuja A:90. Turku:

Opetushallitus, määräys 27/011/2003. Näyttötutkinnon perusteet Floristin ammattitutkinto 2003, Helsinki: Opetushallitus.

Opetushallitus, määräys 33/011/2006. Näyttötutkinnon perusteet Floristimestarin erikoisammattitutkinto 2006, Helsinki: Opetushallitus.

Tynjälä, P. 2002 Oppiminen tiedon rakentamisena Konstruktivistisen oppimiskäsitteksen perusteita. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi

Vesalainen, K. 2007 Opinnäytetyö Leinikki – Floristiikan tuotetuntemuksen verkko – oppikirja Hämeen Ammatillinen opettajakorkeakoulu

Verkkomateriaali

KAMET -hanke Raija Kara

<http://www.oph.fi/binary.asp?path=1;443;9111;36665;36716;38094&field=FileAttachment&version=1>

käyty viimeksi 17.10.2008

Käspaikka – Käsityön virtuaaliluokat

<http://www.kaspaikka.fi>

käyty viimeksi 17.10.2008

Hiusverkko- virtuaalikoulu

<http://tao.tampere.fi/hiusverkko/verkoppi.htm>

käyty viimeksi 17.10.2008

Jarmo Levonen, Taina Joutsenvirta ja Raimo Parikka 2008

Blended learning – katsaus sulautuvaan yliopisto-opetukseen

Verkko – opetuksen verkkolehti Piirtoheitin 2/2005

<http://www.valt.helsinki.fi/piirtoheitin/sulautus1.htm>

käyty viimeksi 17.10.2008

Marja Silenti 2007 Blended learning – sulautuvan opetuksen seminaari Helsingin

yliopistolla Verkko- opetuksen verkkolehti Piirtoheitin

<http://www.valt.helsinki.fi/piirtoheitin/sulopsem.htm>

käyty viimeksi 17.10.2008

Keskustelut

Floristimestari Koppi, P. 2008 keskustelut Norjan vierailun jälkeen

LIITE 1, s.1 (1)

Lähettilä: niina.minkkinen@dnainternet.net

Päiväys: 1. huhtikuuta 2008 klo 12.12.11

Hei opettajat,

teen opettajaopiskelijani kehittämishankkeena pienimuotoista tutkimusta verkko-opetuksesta floristiikassa.

Kysely on alkukartoitus ja tarkoitettu kaikille oppilaitoksille joissa valmistavaa koulutusta annetaan. Toivoisin että hankkeen loppuraportista, tehtävä esimerkkeineen on kaikille osallistuneille oppilaitoksille hyötyä. Verkko-opetuksen lisääntyessä hyvät käytänteet on meille kaikille tärkeitä, ja kyllä meillä ei niitä varmaan ole liikaa?

Erityisen kiinnostunut olen kukkasidonnan opetuksen verkko sovellettavuudesta.

Toivoisin että löydät hetkisen vastataksesi kysymyksiini. Vastaukset käsitellään luottamuksellisesti ja loppuraportissa tulee näkyviin osallistuneet oppilaitokset. Vastauksia ei voi siis yhdistää mihinkään oppilaitokseen.

Vastaukset toivoisin 14.4 mennessä.

Yhteistyö terveisin

Niina Minkkinen

Kysymykset

1. Mitä verkko -oppimis alustaa käytätte oppilaitoksessanne?
2. Kuinka paljon koulutusta olet saanut sen käyttöön?
3. Kuinka paljon opiskelijat ovat saaneet koulutusta siihen?
4. Kuvaile lyhyesti miten sitä käytätte valmistavassa koulutuksessa Floristeilla asiakaspalvelu ja markkinointi, kukkasidonta ja tilakoristelu, vihersisustus ja yrittäjyys osioissa?
5. Entä mestareilla?
6. Käytättekö oppimispäiväkirjaa verkossa?
7. Kuinka annatte palautetta verkossa tapahtuvasta opiskelusta?
8. Millaiset verkko-tehtävät olet havainnut hyväksi ja mitä tulisi välttää?
9. Verkko-opetuksen hyvät ja huonot kokemukset?
10. Miten opiskelijat motivoituvat verkko-opetukseen? Millaista orientaatiota käytät?
11. Millaisia tehtäviä ja opetusta haluaisit kokeilla verkossa?

Kiitos vastauksestasi!

Viehe koristevarrella

Varren rakentaminen

1. Rautalangat nro18 (1kpl) ja 21 (3kpl) katkaistaan haluttuun mittaan

- nro 18 jätetään n. 2 cm:ä pitemmäksi kuin ohuimmat langat
- kokonaispituus n. 8-9 cm:ä (eli varren pituudeksi jää silloin n.6,5- 7 cm:ä)

2. Varsiosa teipataan valkoisella tai vaalealla kukkateipillä. Vihreä teippi jää ikävästi kuultamaan vaaleiden spiraalilankojen alta.

3. Teipatun varren ympärille kiedotaan kullan väristä enkelinkiharaa. Tässä voi hyvin käyttää myös sellaista syheröön mennyttä. Jos enkelinkiharaa ei ole, se ei ole ongelma, silloin kierretään spiraalilankaa vastaavasti enemmän.

4. Kierretään kullan väristä spiraalilankaa enkelinkiharan päälle. Useita kierroksia, koska kiinnittäminen tapahtuu varresta nuppineuloilla. Spiraalilanka voi olla karkeampaa tai hienompaa. Hienompaa kuluu enemmän.

Kukan liittäminen koristevarteen

5. Leikkaa neilikka (tai ruusu) lyhyeksi, vino imupinta helpottaa kiinnittämistä.

Puserra liimaa (kylmäliima, esim. oasis floral adhesive tai decoglue. Ruusulla voi käyttää vaikka kuumaliimaakin) vinolle pinnalle ja työnnä rautalanka varsi kukan sisään

6. Työnnä orvokkilanka kukan varren läpi. Kiedo se tiukkaan sekä kukan oman varren että koristevarren ympärille.

Katkaise orvokkilangan päät n. 1- 1,5 cm:ä liitoskohdan alapuolelta.

7. Teippaa liitoskohta kukkateipillä ja kiedo sen päälle enkelinkiharaa

Viimeistely

8. Viimeistele liitoskohta spiraalilanka kerroksilla.

9. Valmis viehe, joka kiinnitetään kahdesta kohtaa nuppineuloilla. Vaikka vaalea teippi näkyisikin jostain kohtaa koristevarsi antaa sen vaikutelman että se on "punottu" pelkästään kultanvärisestä spiraalilangasta.